

Nationella läkemedelslistan för hälso- och sjukvårdspersonal

Utbildning för användare av Nationella läkemedelslistan

Exported on 05/23/2025

Table of Contents

1 Hämta (och visa) förskrivningar och uttag	4
1.1 Åtkomst och samtycken.....	6
1.2 Registrerat åtkomstsamtycke.....	9
1.3 Åtkomst till barns uppgifter.....	10
2 Spärrar, ...	11
2.1 Integritetsspärr,.....	13
2.2 Sekretesspärr gentemot vårdnadshavare, ...	15
2.3 Sekretesspärr av behandlingsorsak gentemot patient,.....	17
3 Skapa förskrivning	18
3.1 Administreringsätt	19
3.2 Behandlingsorsak och Behandlingsändamål.....	20
3.3 Datum	22
3.4 Doseringsanvisning	25
3.5 Handelsvaror	26
3.6 Obs. överstiger rekommenderad dos	27
3.7 Personer som inte är aktiva i folkbokföringsregistret	28
4 Avsluta och Makulera förskrivning, ...	29
5 Vad betyder orden?.....	31

Utbildningen är uppdelad i fyra avsnitt.

- Hämta (och visa) förskrivningar och uttag som beskriver direktåtkomst till NLL.
- Vissa uppgifter kan döljas i NLL vid direktåtkomst för olika ändamål. Detta beskrivs i avsnittet om spärrar.
- Skapa en förskrivning i NLL innebär en del nyheter att känna till:
  - Dosering inklusive administreringsätt.
  - Nyskapade förskrivningar ska innehålla behandlingsorsak och behandlingsändamål.
  - Nya datum som introduceras.
- Avsnittet Avsluta och Makulera förskrivning förklarar skillnaderna mellan dessa.

[Vad betyder orden?](#) (see page 31) är en sida med vissa funktioner samlade och kortfattat beskrivna.

Börja gärna med att läsa [Introduktion till Nationella läkemedelslistan](#)¹ som på en övergripande nivå beskriver vad NLL är med syfte att öka kunskapen om NLL och dess påverkan för vård- och apotekspersonal samt patient.

Inledning

Målet är att NLL ska vara en gemensam informationskälla i en patients läkemedelsbehandling med heltäckande information om förskrivna och uthämtade läkemedel, tillgänglig för vård, apotek och patient. Syftet är ökad patientsäkerhet och trygghet för alla parter.

När journalsystemen är fullt anslutna till NLL kan förskrivare via sina journalsystem ändra i och avsluta förskrivningar. Detta minskar risken för fel- eller dubbelmedicinering och möjliggör att patientens läkemedelslista innehåller aktuell information.

Att tänka på

Hälso- och sjukvårdspersonal får med NLL tillgång till patienters alla förskrivningar och kan även se expedierande apotekspersonals förändringar och kommentarer. Det finns dock ingen signal för att uppmärksamma vården på att en förändring eller kommentar gjorts av apoteket.

Gå vidare till avsnittet [Hämta \(och visa\) förskrivningar och uttag](#) (see page 4)

¹ <https://samarbetsyta.ehalsomyndigheten.se/pages/viewpage.action?pagelId=168460843>

1 Hämta (och visa) förskrivningar och uttag

Alla läkemedel och andra varor som förskrivs på patientens personnummer visas i patientens nationella läkemedelslista (NLL).

Informationen i NLL kan användas för att ge en god och säker vård utifrån nedanstående ändamål:

- åstadkomma en säker ordination av läkemedel och andra varor för en patient
- bereda vård eller behandling av en patient
- komplettering av patientjournal.

Information om förskrivningar är i stort sett densamma för patient, hälso- och sjukvårdspersonal och apotekspersonal men kan visas på olika sätt beroende på vilket system som används. Till exempel kan patienten i Läkemedelskollen och apotekens e-handel inte se de kommentarer som vården och apoteken använder för att kommunicera med varandra.

För personer med skyddade personuppgifter döljs känsliga uppgifter som kan röja var patienten befinner sig. För att få tillgång till fullständig information inklusive platsuppgifter behövs ett registrerat åtkomstsamtycke.

Observera

- Förskrivningar i NLL bevaras i fem år från utfärdandedatum.
- Förskrivningar skapade innan lagen om nationell läkemedelslista trädde i kraft den 1 maj 2021 finns inte längre kvar i NLL eftersom den tidigare lagen inte tillät att förskrivningarna sparades lika länge.
- NLL innehåller inte information om rekvisitionsläkemedel och receptfria läkemedel som inte har förskrivits.
- Förskrivningar skapade på födelsedatum visas inte i patientens nationella läkemedelslista.
- Innan funktionaliteten för att uppdatera förskrivningar i NLL är implementerad i vårdinformationssystemen kan information såsom till exempel doseringen vara olika i ordination och förskrivning. För att information ska vara korrekt i NLL behöver den första förskrivningen avslutas och en ny förskrivning med korrekt information skapas.

Vilken information visas?

- NLL visar alla förskrivningar som en patient har, oavsett var i landet dessa läkemedel har förskrivits och oavsett vilket vårdinformationssystem som använts vid förskrivningen.
- Information finns också om gjorda uttag, om det finns läkemedel kvar att ta ut och om det är dags att förnya en förskrivning.

Vad är nyttan?

- Behörig vårdpersonal, apotekspersonal och patient har tillgång till samma information om patientens förskrivna och expederade läkemedel. Detta bidrar till en säkrare läkemedelsbehandling.

- Behörig vårdpersonal kan även se om patienten hämtat ut läkemedlet samt se hur många uttag som är gjorda.

Gå vidare till nästa sida [Åtkomst och samtycken](#) (see page 6)

1.1 Åtkomst och samtycken

En vårdkontakt definieras som kontakt mellan patient och hälso- och sjukvårdspersonal då hälso- och sjukvård utförs.

Samtycke i Nationella läkemedelslistan (NLL) innebär att patienten samtycker till att hälso- och sjukvårdspersonal får läsa informationen. Ett samtycke behövs för att personal i vården ska kunna se alla förskrivningar från samtliga vårdgivare i landet. Genom att se en patients alla förskrivna och expedierade läkemedel kan en bättre bedömning göras i samband med vård och behandling vilket förbättrar patientsäkerheten.

En patient kan inte motsätta sig registrering av uppgifter i NLL. Det har därför införts integritetshöjande åtgärder i NLL, som samtycken och spärrar. Patienten har möjlighet att påverka vem som får tillgång till hans information i NLL, och vilken information som ska visas i vilken situation. Ett samtycke ska vara frivilligt och aktivt bekräftas av patienten som tillfrågas. Den tillfrågade ska ha fått information om vad samtycket innebär.

Patienten kan välja att spärra förskrivningar som då inte visas i NLL. Du som förskrivare kan inte se förskrivningen, men får information om att det finns spärrade förskrivningar. Vid behov kan patienten lämna ytterligare ett samtycke så att du tillfälligt under besöket även får se de spärrade förskrivningarna. Förskrivare får alltid se om patienten har förskrivits narkotiska eller andra särskilda läkemedel under de senaste 24 månaderna, men inte vilka dessa läkemedel är. Det finns inget krav på att förskrivare måste inhämta samtycke för att se att det finns särskilda läkemedel registrerade i NLL.

Vad anses som särskilda läkemedel?

Med särskilda läkemedel menas narkotika, anabola steroider, erythropoetin, darbaepoetin, androgener, somatropin och tillväxthormon (GH).

All åtkomst som hälso- och sjukvårdspersonal gör till NLL loggas och är tillgänglig för patienten.

För att ta del av en patients information behövs rätt behörighet, ett giltigt ändamål och patientens samtycke.

Vilka är tillåtna ändamål och vem har rätt behörighet i NLL?

Hälso- och sjukvårdspersonal med behörighet att förskriva läkemedel eller andra varor, för att:

- åstadkomma en säker ordination av läkemedel och andra varor för en patient,
- bereda vård eller behandling av en patient,
- komplettera patientjournalen.

Sjuksköterska utan behörighet att förskriva läkemedel eller andra varor, dietist och farmaceut i hälso- och sjukvården för att:

- bereda vård eller behandling av en patient, eller
- komplettera patientjournalen.

Vilka typer av samtycken finns i NLL?

Det finns tre typer av samtycken:

- Tillfälligt samtycke
- Registrerat åtkomstsamtycke
- Dossamtycke

Om patienten inte kan ge sitt samtycke finns ändå möjlighet att ta del av en patients nationella läkemedelslista. I sådant fall används:

- Förmodat samtycke
- Nödåtkomst

Tillfälligt samtycke

Ett tillfälligt samtycke gäller för vårdkontakt eller vårdtillfälle. Tillämpning av tillfälligt samtycke beror på situation och vilken slags vårdkontakt som föreligger.

Exempel:

Besök på vårdcentral, sjukhus eller vårdavdelning (vårdkontakt öppenvård eller slutenvård)

- från dess att patienten gett sitt samtycke tills besöket har avslutats eller att journalen har kompletterats.

Inläggning på sjukhus (vårdtillfälle)

- under tiden patienten är inlagd – från inskrivning till utskrivning.

Förnyelse av förskrivning (vårdkontakt öppenvård annan kontaktform)

- från dess att samtycke ges tills åtgärden har genomförts eller journalen har kompletterats.

Digitalt öppenvårdsbesök (distanskontakt)

- från dess att samtycke ges tills journalen har kompletterats.

När ska tillfälligt samtycke användas?

Ett tillfälligt samtycke ska användas när du som behörig hälso- och sjukvårdspersonal har vårdkontakt med patienten eller vid ett vårdtillfälle. Samtycket kan även inhämtas av en vårdenhet inför en planerad vårdkontakt, till exempel i samband med bokning av tid eller vid förfrågan om förnyelse av en förskrivning.

Vad är en vårdkontakt?

En vårdkontakt definieras som kontakt mellan patient och hälso- och sjukvårdspersonal då hälso- och sjukvård utförs.

Dossamtycke

För att en patient ska få dosdispenserade läkemedel behöver patienten ge ett så kallat dossamtycke. Hälso- och sjukvårdspersonal som inhämtar samtycket ska informera patienten om vad samtycket innebär. Den som inhämtar samtycket kan ge annan personal i uppdrag att registrera samtycket i NLL. Dossamtycket gäller tills vidare, och innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte behöver ett ytterligare samtycke för direktåtkomst till uppgifter om patientens läkemedel. Om patienten begär av hälso- och sjukvårdspersonal att återkalla ett dossamtycke så är det inte längre möjligt för hälso- och sjukvårdspersonal att ta del av dospatientens uppgifter.

Vad betyder dosdispenserade läkemedel?

Att få sina läkemedel dosdispenserade (dosförpackade) innebär att läkemedlet tas ut från tillverkarens originalförpackning för att paketeras i dospåsar tillsammans med andra läkemedel som ska tas vid ett och samma doseringstillfälle.

Förmodat samtycke

Endast om patienten har en stadigvarande oförmåga att lämna samtycke, vid till exempel demenssjukdom, kan hälso- och sjukvårdspersonalen hänvisa till ett förmodat samtycke. Det ska finnas lokala rutiner för hur förmodat samtycke ska hanteras i din verksamhet.

Nödåtkomst

Om en patient tillfälligt saknar förmåga att ge sitt samtycke till hälso- och sjukvårdspersonal kan personalen hänvisa till och intyga att en nödsituation föreligger för att få tillgång till patientens uppgifter från NLL genom att använda funktionen nödåtkomst. Det ska finnas lokala rutiner för hur nödåtkomst ska hanteras i din verksamhet.

Gå vidare till nästa sida [Registrerat åtkomstsamtycke \(see page 9\)](#)

1.2 Registrerat åtkomstsamtycke

Det finns möjlighet att tillämpa ett registrerat åtkomstsamtycke som gäller för den hälso- och sjukvårdspersonal som uppfyller ändamålen i relation till patienten.

Samtycket innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte återkommande behöver inhämta samtycke och tydliggör att det finns ett verifierat och dokumenterat samtycke.

När ska registrerat åtkomstsamtycke användas?

Det registrerade åtkomstsamtycket medger direktåtkomst till patients uppgifter i Nationella läkemedelslistan (NLL) för enskild legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och ska användas när du vet att du kommer att ha en kontinuerlig kontakt med patienten över en längre tid. Ett registrerat samtycke gäller som längst i fyra år och för flera vårdkontakter.

En förfrågan om registrerat åtkomstsamtycke skickar du för patienter över 18 år via vårdinformationssystemet. För att det registrerade åtkomstsamtycket ska bli giltigt måste sedan patienten besvara och lämna sitt samtycke antingen i Läkemedelskollen, som också nås via 1177.se, eller kontakta E-hälsomyndigheten via telefon. Patienten kan också via dessa kanaler avsluta ett registrerat åtkomstsamtycke med omedelbar verkan.

Genom att få ett registrerat åtkomstsamtycke är det möjligt för hälso- och sjukvårdspersonalen att få tillgång till fullständiga uppgifter inklusive platsuppgifter för personer med skyddade personuppgifter.

Att tänka på

- Det är viktigt att du kommit överens med patienten om att en förfrågan skickas. Patienten har sju dygn på sig att acceptera din förfrågan via Läkemedelskollen.
- Om patienten ringer till E-hälsomyndigheten för att acceptera förfrågan behöver hen kunna svara på frågor om vilken vårdenhet och hälso-och sjukvårdspersonal det registrerade samtycket gäller.

Gå vidare till nästa sida [Åtkomst till barns uppgifter](#) (see page 10)

1.3 Åtkomst till barns uppgifter

Hälso- och sjukvårdspersonal kan få tillgång till barns uppgifter i Nationella läkemedelslistan (NLL) utan krav på samtycke, om de bedömer att:

- uppgifter i NLL har betydelse för den vård som ges till barnet
- barnet inte har nått tillräcklig mognad för att förstå vad ett samtycke innebär.

Det är lämpligt att fråga barn och ungdomar under 18 år om samtycke i de fall de bedöms förstå innebörden av samtycket. Om barnet inte är moget nog att förstå samtyckets innebörd kan du få tillgång till barnets nationella läkemedelslista utan krav på samtycke. Det kan göras om du bedömer att uppgifterna har betydelse för den vård som ska ges till barnet.

Vårdnadshavare har inte rätt att spärra information om sitt minderåriga barn gentemot vårdens eller apotekens ändamål för direktåtkomst i NLL. Vårdnadshavare har inte heller rätt att spärra uppgift i sitt barns journal enligt patientdatalagen. Detta medför att en vårdnadshavare inte kan tillfrågas om att ge samtycke till direktåtkomst till sitt barns uppgifter då det skulle innebära en form av spärr av uppgifter för vården.

Gå vidare till nästa avsnitt [Spärrar](#) (see page 11)

2 Spärrar,

En spärr innebär att vissa uppgifter döljs i Nationella läkemedelslistan (NLL) vid åtkomst för olika ändamål. Det finns två olika typer av spärrar: integritetsspärr och sekretesspärr.

Integritetsspärr

Integritetsspärr	Patienten döljer	För vem och i vilken situation?
	behandlingsorsak	apotekspersonal vid expediering
	förskrivningar inklusive tillhörande uttag	vårdpersonal och för apotekspersonal vid rådgivning
	uttag på pappersrecept	vårdpersonal och för apotekspersonal vid rådgivning

Figur 1. Integritetsspärr ger patienten möjlighet att värna den egna personliga integriteten. Integritetsspärren ger patienten kontroll över vem som får tillgång till informationen och vilken information som ska visas.

Sekretesspärr

Sekretesspärr	Förskrivare spärrar	För vem och i vilken situation?
	behandlingsorsak	patienten när hen ser receptinformation
	förskrivningar inklusive tillhörande uttag	patientens vårdnadshavare eller ombud, när de ser receptinformation

Figur 2. Sekretesspärr ger förskrivare av läkemedel möjlighet att värna patientens personliga integritet och förhindra att patienten lider men. En sekretesspärr innebär att receptuppgifter döljs för vårdnadshavare eller att behandlingsorsak döljs för patienten själv.

Om du sätter en spärr gentemot patient av behandlingsorsak, spärras samtliga behandlingsorsaker på en förskrivningskedja. Förskrivningarna är fortfarande synliga för patienten.

Om du sätter en spärr gentemot vårdnadshavare på en förskrivning och dess uttag, gäller det för samtliga förskrivningar i samma förskrivningskedja (inklusive framtida förskrivningar om förskrivningen förnyas eller ersätts). Vid sekretesspärr för uttag gjorda på pappersrecept gäller denna spärr för samtliga uttag på pappersrecept (inklusive framtida uttag) för denna patient.

Sekretesspär är möjligt att skapa direkt i samband med att en förskrivning skapats eller vid ett senare tillfälle. Det är E-hälsomyndigheten som formellt fattar ett beslut om att verkställa en spärr av sekretesskäl. Detta beslut fattas automatiskt.

Förskrivare kan begära hävning av sekretesspärrar i NLL om förskrivaren bedömer att det inte längre finns behov av dessa.

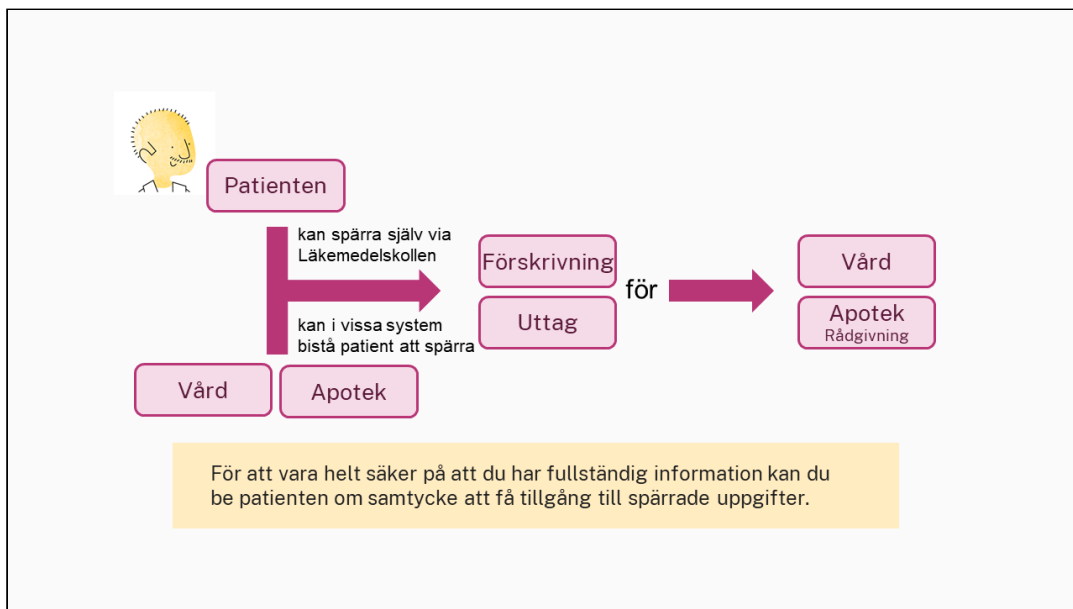

Observera

Om en förskrivning skapas i ett journalsystem som saknar funktionalitet för att hantera förskrivningskedjor måste en spärr skapas varje gång en förskrivning skapas. Det ska finnas lokala rutiner för hur sekretesspärrar ska hanteras i din verksamhet.

Gå vidare till nästa sida [Integritetsspärr](#) (see page 13)

2.1 Integritetsspärr,

Figur 1. Illustration över hur patienten kan spärra information genom integritetsspärr.

Patient, som fyllt 18 år, kan spärra information om förskrivningar inklusive uttag för hälso- och sjukvårdspersonal. Spärren gäller även för apotekspersonal i samband med rådgivning utan att läkemedel expedieras. Patienten kan alltså ge ett samtycke till att du får se information i NLL, men samtidigt ha spärrat vissa uppgifter i listan. Det innebär att du eventuellt inte ser all information trots att din patient samtyckt till att du får tillgång till hans nationella läkemedelslista. Däremot får du information om ATT det finns uppgifter som din patient har spärrat i NLL.

För att vara helt säker på att du har fullständig information kan du be patienten om samtycke att få tillgång till spärrade uppgifter.

Patienten kan även spärra behandlingsorsaken på en förskrivning gentemot personal på apoteket.

Särskilda läkemedel

Du som är förskrivare kan läsa ATT det har förskrivits särskilda läkemedel under de senaste två åren utan patientens samtycke även om det finns en integritetsspärr.

Integritetsspärrens giltighetstid

En integritetsspärr gäller fram till dess att den hävs av din patient, eller till dess att den spärrade förskrivningen inte längre finns kvar i NLL.

Hur kan integritetsspärr användas?

En patient kan när som helst spärra eller häva spärr av uppgifter via den digitala invånartjänsten Läkemedelskollen som också kan nås via 1177.se, där patienten loggar in med sin e-legitimation. Om din

patient saknar möjlighet att använda LäkeMedelskollen kan hen kontakta E-hälsomyndigheten och begära att spärra uppgifter.

Valfria funktioner finns i vissa system för att skapa en integritetsspärr. I sådana fall kan:

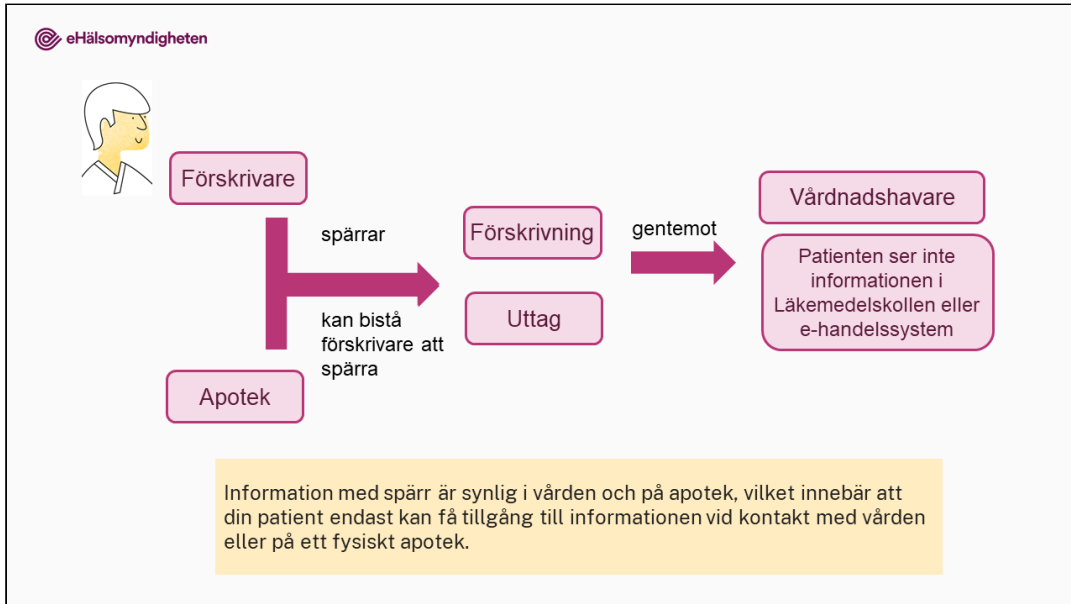
- hälso- och sjukvårdspersonal på uppdrag av en patient skapa en integritetsspärr i samband med registrering av en förskrivning eller i efterhand. Spärr kan även skapas för uttag på pappersrecept.
- farmaceut på uppdrag av en patient skapa en integritetsspärr. Spärr kan även skapas för uttag på pappersrecept. Apotekspersonal kan inte skapa integritetsspärr av behandlingsorsak.

Vad är nyttan?

- En patient kan inte motsätta sig registrering av uppgifter i NLL. Det har därför införts integritetshöjande åtgärder i NLL, som samtycken och spärrar. Med NLL får patienten alltså möjlighet att själv påverka vem som får tillgång till information om patienten, och vilken information som ska visas i vilken situation.
- En patient som inte vill att information om hens läkemedel ska visas för vårdpersonal behöver spärra sina förskrivningar i NLL samt spärra information i patientjournalen. Uppgifter om förskrivningar och i patientjournal omfattas av olika lagar.

Gå vidare till nästa sida [Sekretesspärr gentemot vårdnadshavare \(see page 15\)](#)

2.2 Sekretesspär gentemot vårdnadshavare,

Figur 1. Illustration över hur förskrivare kan skydda ett barns uppgifter med en sekretesspär gentemot vårdnadshavare.

Vårdnadshavare kan via Läkemedelskollen och 1177.se se sitt barns förskrivningar tills dess att barnet fyller 13 år. Förskrivare av läkemedel kan av sekretessskäl begära att uppgift ska spärras i Nationella läkemedelslistan (NLL) för direktåtkomst till förskrivningen för vårdnadshavare. Sekretesspär gentemot vårdnadshavare kan skapas av:

- förskrivare med rätt att förskriva läkemedel
- legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på uppdrag av förskrivare
- expedierande apotekspersonal på uppdrag av förskrivare (vid registrering av pappers- och telefonrecept).

En sekretesspär gentemot vårdnadshavare kan skapas för en eller flera förskrivningar och tillhörande uttag. Spärren kan även sättas för samtliga uttag på pappersrecept. Det innebär att ingen av vårdnadshavarna får åtkomst. När det inte längre föreligger något behov av sekretess kan spärren hävas.

Vad innebär uttag pappersrecept?

Om du skriver ut förskrivningen på pappersblankett ska förskrivningen registreras i NLL av apoteket innan expediering. Om expediering sker utan registrering i NLL kallas det uttag pappersrecept.

Det är möjligt att spärra dessa uttag gentemot vårdnadshavare.

En spärrad förskrivning eller uttag visas inte för vårdnadshavare, eventuella ombud eller patienten själv i Läkemedelskollen, på utskrifter från NLL eller i apotekens e-handelssystem. Vård- och apotekspersonal kommer att se att förskrivningen är spärrad för vårdnadshavarna genom en särskild markering.

En sekretesspär gäller fram till dess att den hävs, eller till dess att förskrivningen som den pekar på inte längre finns kvar i NLL. När en minderårig fyller 18 år hävs spärr mot vårdnadshavare automatiskt.

Även om vårdnadshavare inte kan se sitt barns förskrivningar efter att barnet fyllt 13 år är det möjligt att spärra barnets förskrivningar fram till att barnet blir myndigt. På så vis skyddas barnets uppgifter om vårdnadshavaren har tillgång till barnets e-legitimation och vid utskrift på apotek.

Varför ska en sekretesspärrentemot vårdnadshavare användas?

- Om det finns behov utöver den ordinarie sekretessen kan du som förskrivare spärra förskrivningen gentemot vårdnadshavare och eventuella ombud för att skydda den minderåriga patienten, till exempel då barnets vistelseort inte får röjas.

När kan jag som förskrivare spärra information?

Eftersom en förskrivning omedelbart blir tillgänglig är det angeläget att du snarast spärrar informationen. Det är möjligt att sätta en spärr när förskrivningen skapas eller om behov uppstår vid ett senare tillfälle.

Det ska finnas lokala rutiner för hur dessa ska hanteras i din verksamhet.

Att tänka på

- Det är viktigt att du informerar din minderåriga patient och dess eventuella ombud om konsekvenserna av att spärra informationen.
- Patienten (barnet) kommer inte själv att kunna se sina förskrivningar och uttag. Det gäller både vid egen direktåtkomst till exempel på Läkemedelskollen och vid utskrifter från NLL. Det är för att undvika risken med att barnet inte har full kontroll över användningen av sin e-legitimation.
- Information med spärr är synlig i vården och på apotek, vilket innebär att din patient endast kan få tillgång till informationen vid kontakt med vården eller på ett fysiskt apotek.

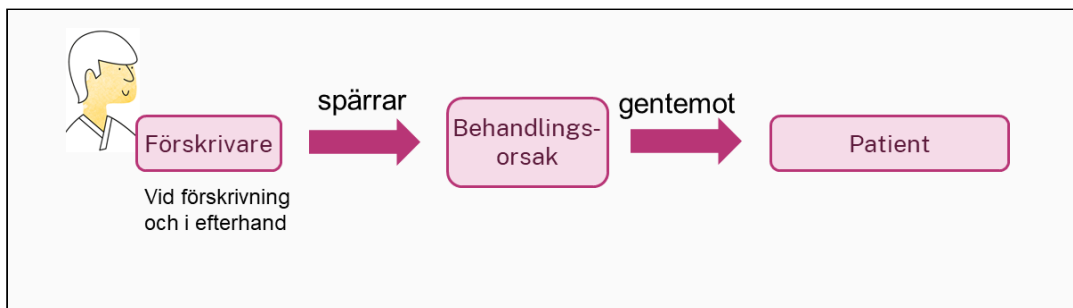

Observera

- I särskilda fall kan uppgifter behöva skyddas ytterligare. Det är därför viktigt att du gör en individuell bedömning utifrån den enskildes situation.
Riktlinjer för hur förskrivningar kan förskrivas till patienter med skyddsbehov finns hos din vårdgivare.
- För barn över 13 år kan en farmaceut, på fysiskt apotek eller på vissa apoteks e-handel, göra en bedömning i varje enskilt fall om information om barnets läkemedel kan lämnas ut till vårdnadshavaren. Det är därför viktigt att vid behov även begära sekretesspärrentemot barn över 13 år.
- Spärren avser bara information i NLL. För att dölja informationen i barnets journal för vårdnadshavare krävs ytterligare åtgärder.

Gå vidare till nästa avsnitt [Sekretesspärrentemot patient](#) (see page 17)

2.3 Sekretesspär av behandlingsorsak gentemot patient,

Figur 1. Illustration över hur förskrivare kan dölja behandlingsorsak med en sekretesspär gentemot patient.

Behandlingsorsak är en ny uppgift på förskrivningen, mer finns att läsa i avsnittet Behandlingsorsak och behandlingsändamål.

Sekretesspär för behandlingsorsak kan skapas av:

- förskrivare med rätt att förskriva läkemedel
- legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på uppdrag av förskrivare.

Observera

- Det är behandlingsorsaken som går att spärra medan behandlingsändamålet alltid ska vara tillgänglig för patienten och därför behöver anpassas efter rådande situation. Behandlingsändamålet ingår i doseringsanvisningen, det vill säga det som syns på läkemedelsförpackningens etikett, apotekens e-handel och på Läkemedelskollen (se figur 1 i avsnittet doseringsanvisning).
- När det finns en spärr på behandlingsorsaken markeras det på förskrivningen.
- Behandlingsorsaken kan fortfarande synas om patienten läser sin journal, exempelvis via 1177.se.

När ska funktionen användas?

Enligt lagen om nationell läkemedelslista kan du som förskrivare när det finns behov spärra behandlingsorsaken på en förskrivning om du bedömer att behandlingsorsaken inte får lämnas ut till patienten. En spärr av behandlingsorsak gäller för en hel förskrivningskedja och dess samtliga behandlingsorsaker, men om en förskrivning skapas i en ny förskrivningskedja måste en spärr skapas för den också.

Vad är nyttan?

Det kan finnas situationer där patienten av olika anledningar kan lida men av att få se behandlingsorsaken. När det inte längre föreligger något behov av sekretess kan spärren hävas.

Gå vidare till nästa avsnitt [Skapa förskrivning](#) (see page 18)

3 Skapa förskrivning

Det finns en del nyheter i Nationella läkemedelslistan (NLL) när det gäller att skapa förskrivning och beskrivs på kommande sidor.

Alla nyskapade förskrivningar ska innehålla administreringssätt, behandlingsorsak och behandlingsändamål.

Det är också möjligt att dokumentera när en behandling ska följas upp eller avslutas genom att ange senaste datum för uppföljning av behandling alternativt senaste datum för avslut av behandling om det redan finns en plan i samband med att förskrivningen skapas.

Doseringsanvisningen ska innehålla behandlingsändamål, doseringsinstruktion, administreringsinstruktion och det är möjligt att ange ytterligare information i fältet annan instruktion.

NLL får även innehålla handelsvaror av följande typer:

- förbrukningsartikel
- livsmedel till barn under 16 år
- teknisk sprit
- regionssubventionerad spolvätska.

Är det en vid behovsdosering anges det i fältet Vid behov samt skrivs i doseringsanvisningen. Om dosen överstiger rekommenderad dos ska detta anges i ett särskilt fält Obs. överstiger rekommenderad dos.

Gå vidare till nästa sida [Administreringssätt \(see page 19\)](#)

3.1 Administreringsätt

Alla nyskapade förskrivningar ska innehålla minst ett administreringsätt. Administreringsätten är strukturerade och hämtas från en gemensam källa, vilket underlättar ett standardiserat sätt att dokumentera. Vid behov är det möjligt att välja fler administreringsätt t.ex. infusion och intravenöst.

Redan idag anges ofta ett administreringsätt när en ordination skapas i journalsystemet men det kan hända att det är andra benämningar än de gemensamma och strukturerade administreringsätt som används i Nationella läkemedelslistan (NLL).

Det finns både en klinisk term och en patientvänlig synonym. Den patientvänliga synonymen är den administreringsinstruktion som patienten kan se på etiketten (doseringsanvisningen) som sitter på läkemedelsförpackningen och när patienten tittar på förskrivningen i Läkemedelskollen eller apotekens e-handel. Mer finns att läsa på sidan om doseringsanvisning.

Vad är nyttan?

- Det blir samma information för patienten, hälso- och sjukvården och apoteken hur patienten ska administrera läkemedlet.
- När alla använder samma urval av administreringsätt tydliggörs hur läkemedlet ska administreras och det blir lättare att dela informationen mellan olika journalsystem.

Gå vidare till nästa sida [Behandlingsorsak och behandlingsändamål](#) (see page 20)

3.2 Behandlingsorsak och Behandlingsändamål

Behandlingsorsak och behandlingsändamål ska anges på alla nyskapade förskrivningar. Behandlingsorsaken beskriver orsaken till behandlingen och behandlingsändamålet, som vänder sig till patienten, beskriver ändamålet med behandlingen.

När behandlingsorsaken är vald visas förslag på lämpligt behandlingsändamål. Det går också att skriva ett annat behandlingsändamål om förslagen inte passar eller på något sätt behöver förtydligas.

The screenshot shows a web interface for prescribing medication. It is divided into two main sections: 'Läkemedel' (Medication) and 'Behandling' (Treatment).
In the 'Läkemedel' section, there is a heading 'Välj vilket läkemedel du ska förskriva' and two radio buttons: 'Godkänd' (selected) and 'Icke-godkänd'. Below this is a search bar containing the text 'Doxycylin'. A small search icon is on the right. Below the search bar is a grey box with a red 'i' icon and the text: 'Skriv minst fyra tecken för att söka. Precisera din sökning genom att även fylla i styrka, beredningsform eller aktiv substans.'
In the 'Behandling' section, there is a heading 'Fyll i detaljer om behandling'. Below this are two dropdown menus. The first is labeled 'Behandlingsorsak*' and has 'Urogenital klamydiainfektion' selected. The second is labeled 'Behandlingsändamål' and has 'Mot infektion i underlivet' selected.

Figur 1. Exempel på hur Doxycylin visas för förskrivaren i Förskrivningskollen.

Vad är nyttan?

- Det blir känt för alla varför patienten ska använda läkemedlet.
- När behandlingsorsaken är strukturerad underlättar det möjligheten att få en överblick över behandlingar som är kopplade till aktuell diagnos.
- Det var även krav före införandet av NLL att ange behandlingsändamål på en förskrivning. För journalsystem som inte har anslutit till de nya tjänsterna finns det dock inget eget fält för behandlingsändamål utan det skrivs tillsammans med doseringen.

Behandlingsorsaken och Behandlingsändamålet visas för patienten i Läkemedelskollen och behandlingsorsaken visas i vissa fall även i apotekens e-handel.

Behandlingsändamålet finns även på läkemedelsförpackningens etikett (doseringsanvisningen).

Doxycyklin Ebb 100 mg
Doxycyklin, tablett, Mot infektion i underlivet.

Receptdetaljer Uthämtat på receptet Sekretess

Receptdetaljer

Om läkemedlet

Så använder du läkemedlet

Användning: Mot infektion i underlivet. Första dagen ta 2 tabletter, därefter 1 tablett dagligen. Sväljes. Tas tillsammans med vatten.

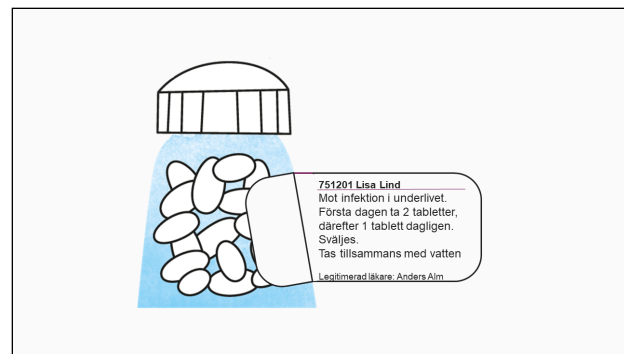
Behandlingsorsak: urogenital klamydiainfektion

Det här visar varför du ska ta läkemedlet. Apotekspersonalen kan enbart ta del av den här informationen om du lämnar ditt samtycke till det.

Om receptet

Så mycket är det kvar på receptet

Figur 2. Exempel hur Doxycyklin visas för patienten i Läkemedelskollen.

Figur 3. Exempel hur Doxycyklin visas på läkemedelsförpackningens etikett (doseringsanvisningen).

Gå vidare till nästa sida [Datum](#) (see page 22)

3.3 Datum

Senaste datum för avslut av behandling och **Senaste datum för uppföljning av behandling** är nya datum som introduceras i samband med Nationella läkemedelslistan (NLL). Datumerna är inte kopplade till en specifik förskrivning utan till patientens behandling med aktuellt läkemedel. Det är också möjligt att ange en **Sista giltighetsdag** som är kortare än ett år på en förskrivning.

Datumerna används när förskrivaren bedömer att de behövs. Det kan exempelvis vara om behandlingen behöver särskild uppföljning eller om det redan vid förskrivningstillfället finns en planerad tidpunkt när behandlingen ska upphöra.

Senaste datum för avslut av behandling och **Senaste datum för uppföljning av behandling** finns på förskrivningen men datumerna kan ligga utanför förskrivningens giltighetstid, dock inte längre än fem år fram i tiden.

Figur 1. **Senaste datum för avslut av behandling** är det datum som patienten ska sluta använda läkemedlet på grund av att behandlingen avslutas. Om **Senaste datum för avslut av behandling** är angivet till ett datum som ligger längre fram än ett år från utfärdande påverkar detta datum inte förskrivningen i övrigt.

Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8 Utfärdande- datum	9	10	11	12
13	14	15	16 Senaste datum för uppföljning av behandling	17	18	19
20	21	22	23	24 Sista giltighetsdag	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Figur 2. **Senaste datum för uppföljning av behandling** är det datum då förskrivaren bedömer att ett nytt ställningstagande till den enskilda läkemedelsbehandlingen behöver göras. Detta datum påverkar inte förskrivningen i övrigt.

Sista giltighetsdag är det sista datum då förskrivningen är giltig för expediering. Om det inte finns något annat avslutande datum på förskrivningen kan patienten fortsätta att använda läkemedlet trots att sista giltighetsdag infallit, om inget annat har kommunicerats med patienten. I NLL är det möjligt att ange en kortare giltighetstid på förskrivning av läkemedel genom att ange önskat datum som **Sista giltighetsdag**. Om förskrivaren inte anger ett datum sätts sista giltighetsdag automatiskt till ett (1) år från **Utfärdandedatum** (366 dagar).

Exempel: om en förskrivning utfärdas 2025-02-10 så sätts sista giltighetsdag till 2026-02-10.

Senaste datum för avslut av behandling och Sista giltighetsdag

Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8 Utfärdande- datum	9 Första doseringsdag	10	11	12
13	14	15	16	17	18 Sista giltighetsdag	19
20	21	22	23	24 Senaste datum för avslut av behandling	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Figur 3. Om **Senaste datum för avslut av behandling** är kortare än 1 år framåt i tiden måste **Sista giltighetsdag** anges till samma datum eller anges till ett datum som ligger före senaste datum för avslut av behandling. Men om Senaste datum för avslut av behandling ligger längre fram i tiden påverkas inte sista giltighetsdag.

Om förskrivaren anger **Senaste datum för avslut av behandling** längre än ett år, behöver förskrivningen förnyas senast efter ett år.

Första uttag före

Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8 Utfärdande- datum	9	10	11	12
13	14	15	16 Första uttag före	17	18	19
20	21	22	23	24 Sista giltighetsdag	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Figur 4. **Första uttag före** är ett datum som kan anges när förskrivare tillsammans med patienten bedömer att en behandling senast ska starta. Om patienten väljer att inte hämta ut läkemedlet till och med datumet för första uttag före, kommer förskrivningen därefter vara ogiltig för expediering. Om förskrivningen expedieras innan detta datum kan resterande uttag expedieras till och med förskrivningens **Sista giltighetsdag**.

Vad är nyttan med de olika datumen?

- Senaste datum för avslut av behandling ger möjlighet att förmedla när patienten senast ska sluta med sin behandling.
- Senaste datum för uppföljning av behandling gör det möjligt att förmedla när en behandling senast ska följas upp.
- Sista giltighetsdag gör det möjligt att begränsa en förskrivnings giltighetstid tex vid antibiotikabehandling.

Gå vidare till nästa sida [Doseringsanvisning \(see page 25\)](#)

3.4 Doseringsanvisning

På en förskrivning av läkemedel och teknisk sprit som skickas till Nationella läkemedelslistan (NLL) ska informationen skickas in både i strukturerat format och som informationsblock som kan sättas samman till en patientanpassad doseringsanvisning. Doseringsanvisningen skrivs sedan ut på den etikett som sätts på patientens läkemedelsförpackning på apoteket. Doseringsanvisningen visas också för patienten i apotekens e-handel samt i Läkemedelskollen.

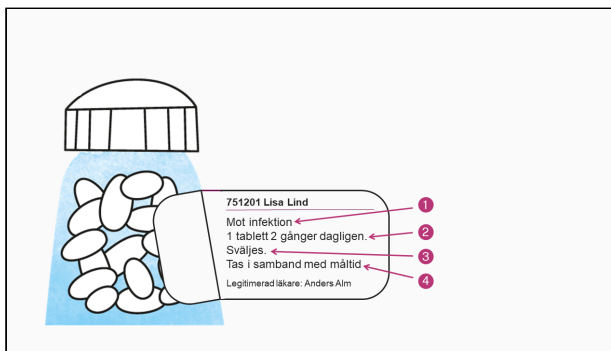
Vad skiljer sig från idag?

Det har endast funnits ett fält vid förskrivning via e-recept, med undantag för vissa system där det har varit möjligt att ange behandlingsändamål och doseringstext.

Vad är nyttan?

- Doseringsanvisningen i NLL kan innehålla nästan dubbelt så många tecken som idag. Det gör det lättare att skapa doseringsanvisningar med färre förkortningar samt minskar behovet att lämna separata instruktioner.
- Doseringsanvisningen är till för patienten. För att förmedla information till apotekspersonal ska förskrivarens kommentar användas.

Doseringsanvisningen utgörs av fyra delar. Dessa delar ska kunna uppdateras separat genom att göra uppdatering i den vy där doseringen presenteras strukturerat med bibehållen information i övriga delar.

Figur 1. Behandlingsändamål, doseringsinstruktion och administreringsinstruktion är obligatoriska att ange när en förskrivning av läkemedel skapas.

Doseringsanvisningen är patientanpassad och består av:

1. **Behandlingsändamål** som till skillnad från behandlingsorsaken är en beskrivning av ändamålet med behandlingen.
2. **Doseringsinstruktion** och innehåller instruktion för dosering.
3. **Administreringsinstruktion** som innehåller beskrivning av administrerings sätt.
4. **Annan instruktion** kan innehålla ytterligare instruktioner för doseringsanvisning såsom exempelvis "Tas i samband med måltid".

Gå vidare till nästa sida [Handelsvaror](#) (see page 26)

3.5 Handelsvaror

Nationella läkemedelslistan (NLL) får innehålla information om patientens förskrivna och uthämtade läkemedel och andra varor som ska lämnas ut på apotek. Med andra varor avses handelsvaror av följande typer:

- förbrukningsartikel
- livsmedel till barn under 16 år
- teknisk sprit
- regionssubventionerad spolvätska.

Förskrivning av förbrukningsartiklar och livsmedel till barn under 16 år

Det är till stor del möjligt att ange samma information som vid förskrivning av läkemedel. En del information som är obligatorisk för läkemedel är däremot sällan eller aldrig aktuell att ange vid förskrivning av handelsvara.

Vid förskrivning av handelsvaror är det inte obligatoriskt att ange en dosering. Vid de tillfällen dosering anges för en handelsvara ska den anges som en fritextdosering.

Administrerings sätt ska inte anges för handelsvaror.

I NLL är det möjligt att förkorta giltighetstiden genom att ange Första uttag före eller ett datum för sista giltighetsdag.

Om särskilda upplysningar för livsmedel ska anges ska informationen skrivas i fältet förskrivarens kommentar, om den riktar sig till apotekspersonal. Om informationen riktar sig till patient ska informationen anges i doseringsanvisningen som även kan ses av apotekspersonalen.

Förskrivning av teknisk sprit

Teknisk sprit är ett undantag bland handelsvaror och har regler och kontroller som är mer lika läkemedel, och i vissa fall som särskilda läkemedel. Vid förskrivning av teknisk sprit anges doseringen i fritext och ett administrerings sätt ska anges.

Gå vidare till nästa sida [Obs.överstiger rekommenderad dos \(see page 27\)](#)

3.6 Obs. överstiger rekommenderad dos

Fältet "Obs. överstiger rekommenderad dos" används för att markera att doseringen är högre än rekommenderat så att apotekspersonalen uppmärksammas på detta. Informationen underlättar för apotekspersonalen som då vet att förskrivaren medvetet förskrivit en högre dos.

I och med att fältet "Obs. överstiger rekommenderad dos" används behöver inte apotekspersonal längre aktivt ta bort denna information från doseringsanvisningen.

Att tänka på

Om det finns behov att ange andra observandum än **Obs.överstiger rekommenderad dos** anges det även i fortsättningen i doseringsanvisningen.

Gå vidare till nästa sida [Personer som inte är aktiva i folkbokföringsregistret \(see page 28\)](#)

3.7 Personer som inte är aktiva i folkbokföringsregistret

I Nationella läkemedelslistan (NLL) uppmärksammas du på om patienten inte längre är aktiv i folkbokföringsregistret. Skälet kan vara något av följande:

- rapporterad avliden
- försvunnen
- avregistrerad av annat skäl (exempelvis vid felregistrering eller vid personnummerbyte).

I dessa fall går det enbart att läsa patientens uppgifter i NLL men det går inte att skapa nya förskrivningar till personer som inte är aktiva i folkbokföringen.

Observera att om person till exempel är utflyttad till annat land och fortfarande är aktiv i folkbokföringsregistret så går det fortsatt att förskriva i NLL.

Gå vidare till nästa sida [Avsluta och Makulera förskrivning \(see page 29\)](#)

4 Avsluta och Makulera förskrivning,

Avsluta förskrivning

I Nationella läkemedelslistan (NLL) finns det möjlighet att avsluta en förskrivning. Även förskrivningar från andra system kan avslutas.

Avsluta förskrivning ska användas när något förändras i läkemedelsbehandlingen som exempel när patienten helt ska sluta att använda läkemedlet. Avsluta förskrivning används även när något är felaktigt med förskrivningen i det fall patienten redan hunnit hämta ut läkemedlet.

Det är även möjligt att sätta **Senaste datum för avslut av behandling** till dagens datum om behandlingen helt ska upphöra.

Det är möjligt att sätta **Sista doseringsdag** till dagens datum vilket innebär att patienten inte ska använda sitt läkemedel enligt denna förskrivning men en ny förskrivning kan skickas.

När en förskrivning avslutas ska en av följande orsaker anges:

- bristande effekt
- förändrat hälsotillstånd
- interaktion
- inaktuell ordination
- på patientens initiativ
- uppnådd effekt
- överkänslighetsreaktion
- annan orsak, som anges i fritext.

Om en förskrivning avslutas på grund av att den är skickad på fel patient eller om något annat har blivit fel vid förskrivningen och patienten redan har hämtat ut läkemedlet ska någon av följande orsaker anges:

- fel patient
- felaktiga uppgifter.

Datum vid Avsluta förskrivning

Sista giltighetsdag är det sista datumet då förskrivningen är giltig för expediering. Om det inte finns något annat avslutande datum på förskrivningen kan patienten fortsätta att använda läkemedlet trots att **Sista giltighetsdag** infallit om förskrivaren inte meddelat patienten något annat.

Sista doseringsdag är sista dagen patienten ska använda läkemedlet enligt en förskrivnings dosering. Detta datum används för att markera att det finns ett beslut om att patienten ska sluta att använda läkemedlet från den aktuella förskrivningen ett visst datum.

Sista giltighetsdag och **Sista doseringsdag** måste alltid vara samma datum när **Sista doseringsdag** anges på en förskrivning.

Senaste datum för avslut av behandling är av förskrivare angivet datum för när patienten senast ska avsluta behandlingen. Detta datum ska användas när förskrivaren vill markera att patienten ska sluta med den enskilda läkemedelsbehandlingen i aktuell förskrivningskedja.

Makulera förskrivning

I NLL ska en förskrivning makuleras endast om förskrivningen är utfärdad på fel patient eller om något annat har blivit fel vid förskrivningen.

När en förskrivning makuleras ska en av följande orsaker anges:

- fel patient
- felaktiga uppgifter.

Avsluta förskrivning, att tänka på

- Vid Avsluta förskrivning avslutas förskrivningen omedelbart, vilket innebär att patienten inte kan hämta ut läkemedlet på apoteket.
- Patienten kan se avslutade förskrivningar i Läkemedelskollen eller i apotekens e-handel.

Makulera förskrivning, att tänka på

- Funktionen Makulera förskrivning kan bara användas om patienten ännu inte hämtat ut läkemedlet på apoteket.
- Vård- och apotekspersonal som har behörigheter till NLL kan se en makulerad förskrivning men den visas inte för patienten.
- En förskrivning som blivit utskriven på pappersblankett av apoteket går inte att makulera.

Återställa förskrivning

I NLL finns en funktionalitet för att återställa förskrivningar som felaktigt har avslutats eller makulerats. Om journalsystemet har implementerat denna funktionalitet innebär det att du som förskrivare kan återställa en förskrivning så att den åter igen får samma status som innan makuleringen/avslutet gjordes.

Förskrivningen innehåller exakt samma information som innan förskrivningen av misstag avslutades eller makulerades och det är möjligt för patienten att hämta ut det förskrivna läkemedlet om det finns uttag kvar på förskrivningen.

Nu har du gått igenom alla delar i utbildningen om NLL för hälso- och sjukvårdspersonal.

5 Vad betyder orden?

Ord	Beskrivning
Behandlingsorsak	<p>Ordinationsorsak som uttrycker skäl till att behandling ordineras.</p> <p>I Nationell källa för ordinationsorsak (NKKO) finns de behandlingsorsaker som används i NLL. Det är Socialstyrelsen som ansvarar för innehållet i NKKO.</p> <p>Läs om behandlingsorsak här (see page 20)</p>
Behandlingsändamål	<p>Ändamål med behandlingen.</p> <p>I samband med en läkemedelsordination kan ordnatören ange ett eller flera behandlingsändamål.</p> <p>Vid förskrivning av läkemedel ska behandlingsändamål anges i förskrivningen. Vid expediering på apotek skrivs informationen ut på etiketten som sätts på förpackningen.</p> <p>Mottagare för ändamålstexten är patienten och uttrycks därför allmänspråkligt.</p> <p>Läs om behandlingsändamål här (see page 20)</p>
Dosdispenserade läkemedel	<p>Att få sina läkemedel dosdispenserade (dosförpackade) innebär att läkemedlet tas ut från tillverkarens originalförpackning för att paketeras i dospåsar tillsammans med andra läkemedel som ska tas vid ett och samma doseringstillfälle.</p>
Dossamtycke	<p>Läs om dossamtycke här</p>
Förskrivning	<p>Utfärdande av recept, livsmedelsanvisning eller hjälpmedelskort av behörig hälso- och sjukvårdspersonal.</p> <p>Anmärkning: Förskrivning är också underlaget för expediering av läkemedel, livsmedel och hjälpmedel. Förskrivning bygger på en ordination, vilket är beslutet som är avsett att påverka en patients hälsotillstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd.</p>

Ord	Beskrivning
Förskrivningskedja	<p>Förskrivningar kan hållas ihop i en kedja genom att förskrivaren använder ett system som har NLL-funktionalitet för att förnya eller ersätta en befintlig förskrivning, det finns t.ex. i Pascal. Syftet är att skapa historik mellan olika förskrivningar och hålla ihop de som avser samma läkemedelsbehandling.</p> <p>Förnya används om behandlingen är oförändrad och ersätta används om behandlingen ska förändras. Att förskrivningar kan skapas i en kedja kan underlätta vid läsning av patientens läkemedelslista.</p> <p>Det är också i vissa system möjligt att hålla ihop två förskrivningar som båda kan expedieras under samma period om patienten först ska använda läkemedlet från den första förskrivningen och sedan övergå till att använda läkemedlet från den andra förskrivningen. Exempelvis vid en upptrappning av en läkemedelsbehandling eller när en dospatient under en pågående läkemedelsbehandling ska övergå till att få läkemedlet dosdispenserat. Dessa två förskrivningarna visas, i alla system, alltid tillsammans i den vy där förskrivningar visas.</p>
Integritetsspärr	<p>En integritetsspärr är en funktion som en patient kan använda för att dölja uppgifter om en förskrivning eller uthämtade läkemedel för vården. Funktionen finns i den digitala tjänsten Läkemedelskollen². Patient som saknar möjlighet att använda Läkemedelskollen kan kontakta E-hälsomyndigheten för att begära en integritetsspärr.</p> <p>Läs om integritetsspärr här (see page 13)</p>
Läkemedelskollen	<p>E-hälsomyndighetens webbtjänst Läkemedelskollen³ är patientens fönster mot Nationella läkemedelslistan. Patienten kan se information om sina recept. Tjänsten nås via 1177.se⁴ eller E-hälsomyndighetens webbplats. Inloggning sker med en e-legitimation och QR-kod.</p>
Patient försvunnen (i folkbokföringen)	<p>Läs om patient försvunnen här (see page 28)</p>
Registrerat åtkomstsamtycke	<p>Läs om registrerat åtkomstsamtycke här (see page 9)</p>
Rekvistionsläkemedel	<p>Läkemedel som ges direkt till en patient exempelvis på sjukhus, utan att något recept skrivs.</p>

2 <https://lakemedelskollen.ehalsomyndigheten.se/lmkoll-web/>

3 <https://www.ehalsomyndigheten.se/privat/lakemedelskollen/>

4 <http://1177.se>

Ord	Beskrivning
Samtycke	Ett samtycke är en frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken en person som tillfrågats om något, efter att ha fått information, godtar det frågan gäller.
Sekretesspär	<p>Läs om sekretesspär gentemot vårdnadshavare här (see page 15)</p> <p>Läs om sekretesspär av behandlingsorsak gentemot patient här (see page 17)</p>
Senaste datum för avslut av behandling	<p>Av förskrivare angivet datum för när patienten senast ska avsluta behandlingen</p> <p>Läs mer om senaste datum för avsluta behandling här (see page 22)</p>
Senaste datum för uppföljning av behandling	<p>Datum då ett nytt ställningstagande till behandlingen senast bör göras</p> <p>Läs mer om senaste datum för uppföljning av behandling här (see page 22)</p>
Särskilda läkemedel	Med särskilda läkemedel menas narkotika, anabola steroider, erythropoetin, darbaepoetin, androgener, somatropin och tillväxthormon (GH).
Tillfälligt samtycke	Ett tillfälligt samtycke gäller för en vårdkontakt och för den hälso- och sjukvårdspersonal som uppfyller något av ändamålen under vårdkontakten. Ett samtycke kan inhämtas i förväg eller i samband med vårdkontakten. Väljer du denna åtkomsttyp intygar du att ett samtycke har inhämtats av patienten.